

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN
HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
ÜYELERİNDEN KURULU KARMA
KOMİSYON
TUTANAK DERGİSİ**

**1'inci Toplantı
4 Mart 2016 Cuma**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KARMA KOMİSYONLAR

A) KONU

1.- Dilekçe ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kamu Denetçiliği Kurumu 2015 yılı Faaliyet Raporu üzerindeki görüşmeler

III.- SUNUMLAR

1.- Kamu Başdenetçisi M. Nihat meroėlu'nun Kamu Denetçiliği Kurumu 2015 yılı Faaliyet Raporu hakkında sunumu

IV.- ALT KOMİSYON

1.- Kamu Denetçiliği Kurumu 2015 yılı Faaliyet Raporu'nun incelenerek, Karma Komisyona görüş ve öneri sunmak üzere alt komisyon kurulması

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 3

04 Mart 2016 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.05

BAŞKAN: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail BİLEN (Manisa)

SÖZCÜ: Canan CANDEMİR ÇELİK (Gaziantep)

KÂTİP: Ramazan CAN (Kırıkkale)

BAŞKAN – Hayırlı sabahlar.

Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, Kamu Denetçiliği Kurumunun temsilcileri, basın mensupları; yeterli çoğunluğumuz vardır, Karma Komisyonu toplantımızı açıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün gündemimiz Kamu Denetçiliği Kurumunun 2015 Yılı Yıllık Faaliyet Raporu'nu görüşmektir. Toplantı davet yazımızda yer alan ve daha önce tarafınıza yazımız ekinde bildirilen Kamu Denetçiliği Kurumunun 2015 Yıllık Faaliyet Raporu'nun görüşmelerini birazdan başlayacağız.

II.- KARMA KOMİSYONLAR

A) KONU

1.- Dilekçe ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kamu Denetçiliği Kurumu 2015 yılı Faaliyet Raporu üzerindeki görüşmeler

BAŞKAN - İzninizle gündemimize geçmeden önce Karma Komisyon ve Kamu Denetçiliği Kurumu hakkında kısaca bilgi vermek istiyorum, bilahare raporun sunumuna geçeceğiz.

Sayın milletvekilleri, Karma Komisyon, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyon ile İnsan Hakları İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşan komisyonun adıdır. "Karma Komisyonun Başkanı, Başkan Vekili, Sözcüsü ve Kâtibi, Dilekçesi Komisyonunun Başkanı, Başkan Vekili, Sözcüsü ve Kâtibi." olarak düzenlenmiştir.

Komisyonumuz ile Kamu Denetçiliği Kurumu arasındaki ilişki 6328 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinde açıkça belirtilmiştir. Buna göre Komisyonumuz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ile birlikte Karma Komisyon sıfatıyla Kamu Denetçiliği için 3 adayı belirleyerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunmak ve 5 kamu denetçisini seçmekle görevlidir. Kamu denetçiliği kurumunun yıllık faaliyet raporlarını görüşmek ve 6328 sayılı Kanun'da sayılı görevlerle ilgili itirazları değerlendirip karara bağlamakla yetkilendirilmiştir. Bu bağlamda Kamu Denetçiliği Kurumunun, her takvim yılı sonunda yürütülen faaliyetleri ve önerilerini kapsayan bir raporu hazırlayarak Karma Komisyona sunması gerekmektedir.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2015 Yılı Faaliyet Raporu'nu 27 Ocak 2016 tarihinde Komisyonumuza sunmuş ve böylece görüşme süreci başlamıştır. Komisyon, bu raporu görüşüp kendi kanaat ve görüşlerini de içerecek şekilde özetleyerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulmak üzere hazırlayacağı raporu Meclis Başkanlığına gönderecektir.

Bu yıl bütçe görüşmeleri normal takvimin dışına sarkmış ve bu durumda, önceki yılların aksine toplanmamız bir süre gecikmiştir. Bu hususu da ayrıca bilgilerinize sunuyorum.

Sayın milletvekilleri, Kamu Denetçiliği Kurumunun kuruluşu, işleyişi ve raporun görüşme süreciyle ilgili olarak, bilindiği üzere, idarenin her türlü eylem ve işlemleriyle tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak, idareye önerilerde bulunmak ve bağımsız, etkin bir şikâyet mekanizması oluşturmak suretiyle kamu denetçiliği müessesesi 12 Eylül 2010 tarihli Anayasa değişikliği referandumuyla hukuk sistemimize girmiştir. Anayasa değişikliğinin ardından Kamu Denetçiliği Kurumu 14 Haziran 2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'yla kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli kurum olarak kurulmuştur.

Şimdi, sözü geçen 2015 Yılı Faaliyet Raporu'nu sunmak üzere Kamu Denetçiliği Kurumu adına görevlendirilen Kamu Başdenetçisi Sayın Nihat Ömeroğlu'na sözü vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Başkan, sizin sunumunuzu dinledim.

III.- SUNUMLAR

1.- Kamu Başdenetçisi M. Nihat Ömeroğlu'nun Kamu Denetçiliği Kurumu 2015 yılı Faaliyet Raporu hakkında sunumu

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Sayın Başkan, Sayın Başkan Vekili ve değerli üyeler; hepinizi şahsım adına, arkadaşlarım adına ve kurum adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanımızın da biraz önce ifade ettikleri gibi 14 Haziran 2012 tarihinde 6328 sayılı Kanun'la kurulmuş, 29/12/2012 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kurumumuz fonksiyonel olarak 29 Mart 2013 tarihinden itibaren şikâyetleri almaya başlamıştır. Ondan bir yıl sonra yani 29/3/2014 tarihi itibarıyla da mahallî idarelerle ilgili şikâyetleri almaya başlamıştır.

6328 sayılı Kanunu'nda yazılı olduğu üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı tek kurum olan, bağımsız ve tarafsız bir yapıyla oluşturulmuş bu kurumun 2015 yılı yıllık faaliyetini, fazla vaktinizi almadan, sizlere arz etmeye çalışacağım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 4

Kurumumuz idarenin her türlü eylem ve işlemini, tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı olarak adalet anlayışı içerisinde incelemek, araştırmak ve idarelere tavsiyede bulunmakla görevlidir. Burada önemli olan, dikkat çeken en önemli husus, Türkiye’de bu milattır, bir kurum aynı zamanda insan haklarını önceliyor, hukuktan ayrı olarak hakkaniyet incelemesi yapıyor; bir de ilk defa idari yapımızda aynı zamanda tutum ve davranış yönünden de inceleme ve araştırma yapabiliyor. Bunun altını özellikle çizmek isterim.

Yine, kurumumuzun en büyük özelliği, devletin kendine güvenmesi ve kendini bireylere denetimine açmasıdır. Ücretsiz e-başvuru, faks, yazılı postayla, 81 valiliklerimize, onlara bağlı kaymakamlarımıza müracaat ederek çok kolay bir ulaşım imkânı sağlanmıştır. Burada birey bize başvurduğu andan itibaren direkt olarak yönetime iştirak ediyor. Bu kurum vasıtasıyla idarenin her türlü eylem ve işlemini deyim yerindeyse sorgulayabiliyor. Bunun hukuk, hakkaniyet, tutum, davranış, insan haklarına ve aynı zamanda iyi yönetim yönünden inceleyip araştırıyor, yeri geldiğinde, gerektiğinde de idarelere tavsiyede bulunuyor. Başvuruların bir kısmı tabii reddedildiğinde de aynı zamanda idarenin yaptığı işlemlerin hukuk ve hakkaniyet açısından uygunluğu bir anlamda belirlendiğinden aynı zamanda idareye de bu anlamda bir katkı ve motivasyon sağlanıyor diyebiliriz.

Kurumumuz çok kısaca arz edeyim, 1 başkan, 5 denetçi, 1 genel sekreter ve alt kademelerden oluşmaktadır. Kurumumuz yeni kurulmasına rağmen biz de şu an toplam 141 kadrolu eleman var, bunlardan 62’si uzman, 44’ü uzman yardımcısı, diğerleri müdür, şef ve personelden oluşmaktadır. Ayrıca, 33 geçici görevli hâkim ve uzmanlar kurumumuza destek vermektedirler çünkü kapasite itibarıyla yeterli olamıyoruz. Ayrıca, 71 de hizmet alımı suretiyle personelimiz var. Toplam 245 mevcudumuzla çalışmaktayız.

Kurumumuz idarenin her türlü eylem ve işlemi derken 4 tane yasak çizgisi var efendim. Onları hemen sizlere arz etmeye çalışayım. Bunlar: Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler ile resen imzaladığı kararlar ve emirler, yasama faaliyetlerine ilişkin işlemler, yargı yetkisinin kullanılmasına dair kararlar ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri. Burada Türkiye’de bu milat sayılabilecek iki önemli hususun altını çizmek istiyorum ben daha önceki komisyonlarda da arz ettiğim üzere. Bunlardan biri, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar. Burada kanun oldukça sınırlayıcı bir düzenleme getirmiş. Sadece yargının, yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili kararları bu kurumun inceleme ve araştırmasının dışında tutmuş. Siz de takdir edersiniz ki hâkimin tutuklaması, tahliye etmesi, arama kararı vermesi, el koyması, adli şey uygulaması, bunların hepsi bizim alanımız dışında. Ancak, süreçle ilgili Adalet Bakanlığının, HSYK’nın ve benzeri adaletle ilgili kurumların verdiği eylem ve işlemleri bu kurum her zaman için incelemeye yetkilidir ve bunları da zaten inceliyoruz.

Bir diğer husus, yine, altını çizerek ifade ediyorum: Türk Silahlı Kuvvetlerinin “sırf” kelimesini hepimiz biliyoruz, sınırlandırmış, sırf askerî nitelikteki faaliyetleri bizim inceleme ve araştırmamızın dışında. Bize gelen yabancı ziyaretçiler de özellikle bu 2 şeyin üzerinde duruyor. Biz de bunları kendilerine açıklıyoruz. Bunlar nedir? Siz de takdir edersiniz ki Türk Silahlı Kuvvetlerinin... Bunların üzerinde durmamın nedeni Sayın Başkanım ve üyeler; çünkü bunlar, Türkiye’de ilk kez yürürlüğe konulan ve Medise bağlı bağımsız ve tarafsız bir kurum tarafından incelenmekte olan hususlardır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir yerde tatbikata karar vermesi, Allah korusun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin alacağı kararla bir ülkeyle işte savaş durumu -hiçbir zaman temenni etmeyiz- veyahut da uzun yıllardan beri ülkemizde bir terör sorunu vardır, “sıcak takip” dediğimiz unsurların aniden takip edilmesi, işte, Konya Ovası’nda, Ege’de, vesairede, Karadeniz’de tatbikat yapılması ve aynı zamanda askeriyenin kendi içindeki kuralları bizim şeyimizin dışında. Fakat, bunun haricinde Türk Silahlı Kuvvetlerin yapmış olduğu eylem ve işlemler bu kurumun inceleme ve araştırmasının kapsamında. Nitekim, biz bunları yapıyoruz ve Millî Savunma Bakanlığıyla da bu anlamda kurumumuza istediği bilgi ve belgelerin hepsini veriyorlar. Bu, bedelli askerlik olabiliyor, askerinin aldığı disiplin suçu oluyor, atama, nakil olabiliyor, ihraç olabiliyor, insan hakları ihlalleri olabiliyor, işte, tatbikat esnasında evi zarara uğramış olabiliyor veyahut da bir yaralanma olabiliyor; mahkemeye gitmeden önce en önemlisi bize gelebilecek bunlar. O nedenle, bu kurumun çok önemli yeniliklerini size arz etmiş bulunmaktayım.

Burada, kurumumuzun şikâyetle en önemli hususlarından biri: Mutlaka idarenin eylem ve işlemlerinden sonra bireylerimizin o tasarrufu, o işlemi yapan idareye başvurmaları veyahut da tasarrufu yapanın bir üstüne başvurmaları, bu yolu tükettikten sonra, idareye başvurduktan sonra altmış gün içerisinde malumualiniz idare buna cevap vermek zorunda, eğer cevap vermezse reddetmiş oluyor, bize gelebiliyor. Yani, kanuni deyişle idari başvuru yollarının tüketilmesi gerekiyor. İdari başvuru yolları tüketilmeden bize geldiğinde istatistiklerde göreceğiniz gibi, birçoğunu bu nedenle gönderme kararı şeklinde elimizden çıkarıyoruz. Çünkü, bu yasal bir düzenlemedir, bu yasal düzenleme de belki tartışılabilir ancak Venedik Komisyonunun yine önerileri arasında evvela idari başvuru yolları tüketilmesinde aranıyor, yasa da buna uygun olarak çıkarıldı, buna uymak durumundayız efendim.

Bir de bundan sonra altı aylık süre içerisinde bize şikâyet edebilir. Biz de altı aylık süre içerisinde bize gelen şikâyetleri bitirmek durumundayız. Çok spesifik olaylarda bitiremiyorsak uzatma yazıyoruz ancak biz altı aya varmadan inceleme ve araçlarımızı belirledikten sonra tavsiye, kısmen tavsiye, kısmen ret veya ret kararlarımızı altı ay dolmadan hem ilgili kurumlara gönderiyoruz hem de bireylere gönderiyoruz. Bir özelliği de kurumumuzun mütakabiliyet şartı aranmadan sadece vatandaşlarımızla ilgili değil, tüm bireylerin yani yabancı da olabilir, yerli de olabilir, aynı zamanda tüzel kişilerin de, derneklerin de, sivil toplum kuruluşlarının da bize müracaat hakları vardır. Temel şey, bireyler açısından menfaat ihlalinin olması. Ancak, bizim yönetmeliğimizde de yazılı olduğu üzere, insan hakları, temel hak ve özgürlükler, kadın ve çocuk hakları, özellikle dezavantajlı gruplarla ilgili yapılan şikâyetlerde menfaat şartı aranmaksızın kurumumuz inceleme ve araştırmaya girmektedir.

2015 yılı içerisinde istatistiklerde görüleceği üzere, 6.055 başvuru yapıldı bize efendim. Bu 6.055 başvurunun da dağıtım şekli, yüzde 60’a yakını çok rahat olan e-başvuru yoluyla yapılmaktadır, bunun güvenlik şeyi de araştırılmakta, T.C. kimlik numarasına göre birtakım sahte isimlerle kurumlarımız, şahıslarımız yıpratılmasın diye bu önlem de alınmış bulunmaktadır efendim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 5

Yine, bizim sizlere sunduğum şeyde 5 kamu denetçisinin bakmakla yükümlü oldukları, benim yaptığım görev tevdisine göre arkadaşların çalıştıkları, kendi bağımsız, tek başlarına çalıştıkları görev alanları belirlenmiş. Ben bunları burada tek tek saymıyorum. Sadece mesela, kamu denetçisi Serpil Çakın... Aynı zamanda, bir yeniliğin daha altını çizeyim, Türkiye’de ilk defa, bu da bir milattır, ilk defa kadın ve çocuklardan sorumlu bir kamu denetçisi -yasada- başdenetçisi tarafından görevlendiriliyor. Kadın ve çocuklarla ilgili bütün bu şeylere Serpil Hanım bakıyor, ayrıca diğer dezavantajlı gruplarımıza da bakıyor. Mesela, aynı zamanda kadın ve çocuk haklarından sorumlu kamu denetçisinin görevleri arasında ailenin korunması, engelli hakları, sağlık, eğitim, öğretim, gençlik... Diğer denetçi arkadaşlarımızın da görev dağılımı buna göre sıralanmakta. Ondan sonra her denetçi arkadaşımıza düşen iş sayısı ve çıkardıkları da istatistikler de var. Fazla vaktinizi almak istemiyorum efendim, sizlere, bize soru sorma zamanı bırakabilme adına.

Burada karar türlerimizde göreceksiniz zaten üç yıllık süre içerisinde 19.500’e yakın bir başvuru yapılmış durumda bize. 2015 yılı içerisinde yüzde 37 yani onun da 39’u gönderme kararı. Demin arz ettiğim gibi, idari başvuru yolları tüketilmemiş. Bunlardan yüzde 29’u yani yüzde 30’una kadar “incelenemezlik kararı” dediğimiz zaten elinizdeki yıllık raporlarda da var. Burada eğer menfaat şartı yoksa, eğer T.C. kimlik numarası yoksa, açık kimliği yoksa, daha önce bu sorun yargıya intikal etmiş ve sorun çözülmüşse veya hata da daha önce kurumumuza aynı mahiyette gelmiş bu sorun çözülmüşse, benzeri nedenlerle incelenemezlik kararı veriyoruz.

Yine, kurumumuzun en önemli özelliklerinden bir tanesi, bunu yasa değişikliği taslağımızda da ilave ettik, Sayın Başkanın ve üyelerin de desteğini bekliyorum bu anlamda eğer Medise gelirse. Biz, evvela fiilen şu an işin ara buluculuk yoluyla çözümlerine gayret ediyoruz, ben ve denetçi arkadaşlarım ve onların mahiyetindeki uzman arkadaşlarım. Bu şekilde birçok kararı biz uzlaşıyla yani birey ile idareyi bir araya getirerek sorunu daha fazla ileriye götürmeden, aynı zamanda idare ile birey arasındaki toplumsal barışı sağlamada evvela böyle çözüyoruz, bunu şimdi yasal hâle getiriyoruz. Bu şekilde çözdüğümüz kararlarda “karar verilmesine yer olmadığına” diyoruz. Bunların da oranları, efendim, yüzde 11 küsur, 11,5 kadar olmuş. Tavsiye kararımızı bu sene... Ben 56 tane tavsiye kararı vermişim efendim. Malumalınız yasaya göre, tavsiye kararını kamu başdenetçisi veriyor. Ret kararı da, 109 ret kararı vermişim. 26 tanesi de kısmen ret, kısmen tavsiye kararı. Aşağı yukarı 5.897 kararla gelen şikâyetleri sonuçlandırmışız efendim.

Kurumumuzun faaliyetleri arasında burada ulusal düzeyde oldukça kapsamlı faaliyetlerimiz oldu. Aynı zamanda, günümüzde çok istendiği vakit hem çok yararlı olan hem de bazen de birtakım zararlarını gördüğümüz sosyal medyayla ilgili faaliyetlerimiz 24’üncü sayfada bulunmaktadır efendim.

Halkla ilişkilerde bu konuda büromuz var. Telefonla gelen, faksla gelen ve bizzat gelenlere aynı zamanda hem bilgilendirme yapılıyor hem de ne yapması gerekiyor idarede onlar anlatılıyor.

Diğer yönden kurumsal tanıtım anlamında, son derece yeni bir kurum olmamıza rağmen biz yılda 2 tane bülten çıkarıyoruz ve 2 tane de hakemli dergi çıkarıyoruz efendim, bunun da önemini sizler takdir ediyorsunuz. Genç arkadaşlarımızla, gelen yetkililerle birlikte üç yıllık süre içerisinde bize göre anımsanamayacak kadar önemli işlere imza attık.

Bir diğer yönden bu kısa süre, iki yıllık süre içerisinde 4 tane uluslararası projeyi yürüttük. Bunlardan bir tanesi 16 Martta kapanış toplantısını yapacağız, İspanya ve Fransa ombudsmanlık kurumlarıyla bir “twinning” programı, eşleştirme programı tamamladık. Kurumumuzda yurt dışında, İspanya’da, Fransa’da, Portekiz’de stajlar aldık, iş seyahatleri yaptık, ben ve denetçi arkadaşlarım bunlardan bazı ülkeleri ziyaret ettik. Bunun yanında ayrıntılı olarak hangi konferanslara katıldığımızı gerek denetçilerim gerek de ben yazılı...

Bundan sonra bir de Birleşmiş Milletler UNDP’yle ilgili, İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Programı’nın, SIDA’nın yürüttüğü bir buçuk yıllık bir proje var, onu yürütüyoruz. Yine, özellikle kadın ve çocuk haklarından sorumlu kamu denetçimizin koordinesinde yürüten UNICEF’le yaptığımız iki yıllık bir çocuk web sitesi ve çocuk haklarıyla ilgili projemizi tamamladık, bir yıl daha uzattık, şimdi üçüncü yılına devam etmektedir efendim. Bir diğer yönden de yine eşleştirme programı kapsamında teknik şartname yapılıyor.

Bu sene 8 bölge toplantısı yapıldı. İlkini İstanbul’da aralık ayında yaptık, bundan sonra nisan, mayıs diye devam edecek; Bursa, Trabzon, Erzurum gibi.

Yine, bu sene 2015 yılında ilk kez yaptık. 2016’da gerçekleştirdiğimiz farkındalığın artırılması yönünde bir gezici otobüs düzenliyoruz. Bu gezici otobüs, yapacağımız etkinliklerden bir iki gün önce o vilayetlere gidip kendini tanıttak, gerekirse şikâyetler alacak ve kurumumuzu tanıtmaya adına da böyle bir etkinliği de yakında şey yapacağız.

Yine, kurumumuz çok yeni olmakla birlikte ilk yılından itibaren, 2013 yılından itibaren kolektif bir çalışmayla ben ve denetçi arkadaşlarım 3 uluslararası ombudsmanlık sempozyumu yaptık, 2013, 2014 ve 2015. Ve bu sempozyumda da Sayın Cumhurbaşkanımız Başbakanlığı döneminde de, Cumhurbaşkanlığı döneminde de gelip bize destek verdi, aynı zamanda bakanlarımız, bürokratlarımız, üniversitelerimizden de büyük destek aldık. Özellikle 2015 yılında yaptığımız 26 ülkenin çok değişik ombudsmanları geldi, oldukça proaktif bir şey... Bunu da kitap hâline getirmek üzereyiz efendim.

Uluslararası raporlarda, burada göreceğiniz gibi, 29’uncu sayfada, Avrupa Birliği ile ilgili raporlarında 2013, 2014, 2015 yıllarında ombudsmanlık başlığı altında bir değerlendirme yapılmıştır. Bunun biz özetini yıllık raporumuzda yazdık, orada Türkiye Cumhuriyeti Kamu Denetçiliği Kurumunun uluslararası standartlarda çalıştığı, kararlar verdiği ve insan hakları mahkemesinin kararlarıyla uyumlu olduğunun altı çizilmiştir ancak bazı eksikler ve bunların da tamamlanması gerektiği not edilmiştir. Bunlar, resen araştırma yetkisinin verilmesi yasa değişikliği taslağımızda vardır. Onun ötesinde, tavsiye kararlarından hukuka mutlak aykırı olduğu, uymayan idarelere karşı dava açma yetkisi istiyoruz ve aynı zamanda yüce Meclisimizden, bu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı olabilir, Karma Komisyon olabilir, bizim kararlarımızın bu anlamda yerine getirilmesi yönünde bir mekanizmanın geliştirilmesi...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 6

Çünkü sonuçta bizim tavsiye kararlarımıza uyum oranında hem toplumsal barışın hem de bireyin bürokrasiden olan sorunlarını aşgariye indirecektir. Nitekim, Avrupa Birliği ilerleme raporlarında bu benimsenmiştir, Avrupa ombudsmanlarının birçoğunda da zaten bu imkân vardır. Örnek vereyim ben, Portekiz Ombudsmanını yeni ağırladık, işte İspanya Ombudsmanı ayın 16'sında geliyor. Orada ombudsmanın yani burada kamu denetçiliğinin Anayasa Mahkemesine yasaların iptali davası açma yetkisi dahi var efendim, aynı zamanda, ombudsmanın Meclise sunulan yasa tekliflerine görüş bildirme yetkisi var, gerekirse yasa tekliflerini Meclis Başkanına sunma yetkisi var. Yanlış anlaşılmasın, "Ben bu kadar yetki istiyorum." anlamında değil, sadece Avrupa ombudsmanlarındaki mevcut mekanizmayı arz etmeye çalışıyorum, orada resen inceleme var. Aynı zamanda -birçok ombudsmanlığın- bu işkenceyi önleme mekanizmasının da sorulmasını biz de ayrı bir kurum hâlinde şey yapmışlardır, bizde bireysel başvuru esasına göre şey yapılıyor.

Yurt dışı çalışma ziyaretlerimizde efendim, orada arz edildi.

Başvuruların tematik olarak değerlendirmesine geçince, tematik olarak ele alınan konularımız raporda görüleceği üzere, insan hakları ve hukuk, çocuk hakları, kadın hakları, engelli hakları diye burada sıralanıyor efendim. Özellikle, dikkat çeken kamuoyunda da yayınladığımızda, karar verdiğimizde şey yapan... Özellikle azınlık statüsünde olan din görevlileriyle ilgili bir kararımız oldu, zaten yönetim aşağı yukarı son yıllarda azınlıklarla ilgili gerek vakıflar olsun, gerek mülkiyet hakkıyla ilgili olsun, gerekse dernekleşmeleriyle ilgili olsun çok büyük atılımlar yapmış ve Avrupa ilerleme raporunda da bunun altı çizilmiştir. Biz de bu çerçevede bize aynı zamanda gayrimüslim din adamlarının maaşlarının devlet tarafından karşılanmasıyla ilgili bir müracaatları oldu. Biz uluslararası metinler, Lozan Anlaşması, eşitlik kuralı ve onların Türk vatandaşları olmaları adına Başbakanlığa bu konuda bu sosyal ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda bir tavsiyede bulunduk efendim, onu arz edeyim. Oradan gelen yazılı cevapta da bugüne kadar yapılanları anlattıktan sonra "Aynı zamanda bu ihtiyaçların giderilmesi yönünde de çalışmalara devam edilmektedir." diye bize gerekçelerini bildirdi, onu da arz etmek isterim.

Diğer yönden efendim, bu mülteci ve sığınmacı haklarıyla ilgili 2014'ten beri Kamu Denetçimiz Mehmet Elkatmış'ın nezdinde mülteci sorunları. O birçok kurum ve kuruluşlarla bu konuda toplantılar yaptı, sunumlar aldı ve biz 2016 yılı itibarıyla geçici barınma merkezlerinde ziyaretlerde bulunduk, yakında gene de ziyaretlerde bulunacağız ve bir özel rapor komisyonu kurduk, bununla da ilgili bir özel rapor hazırlayacağız. Çünkü Kamu Başdenetçisinin, aynı zamanda, diğer yıllık raporları haricinde özel rapor hazırlama yetkisi de vardır. Bugüne kadar Soma Özel Raporu'nu hazırladık biz, 2014 yılı içerisinde, kitap hâlinde bastırdık, getirdik. Özel yargı raporumuz tamamlanmak üzere, çok ciddi bir sorun, umuyorum 2015 yılını uzun süre geçmeden şey yapacağız ve bir de bu yıl barınmacılar ve mülteci sorunlarıyla ilgili bir özel rapor çalışmamızı da en kısa zamanda hazırlamayı düşünüyoruz. Burada mülteci ve sığınmacı haklarıyla ilgili efendim -uzatmak istemiyorum- 42'nci sayfada çözüm önerimizi sunmuşuz.

Kurumumuz ülkemize katma değer yönünden faydalarına gelince, onu da kısaca arz etmek isterim. Özellikle kurum mevzuatında yapılması beklenen değişiklikler ve ilaveler bizim için çok önemlidir. Biraz sonra geleceğim, tavsiye kararlarına uyum konusunda biz uluslararası standartlara ulaşmak için epey mesafe katetmemiz gerekiyor. Başarısızlığımıza bunu bir gerekçe olarak öne sürmüyorum ancak Türkiye'de doksan üç yıldan beri yapılan bir yapı var, idari bir kültür var -affınıza sığınarak söylüyorum, bazen mahkeme kararları bile uygulanmadı- tavsiye kararlarının Türkiye'de idari yönden benimsenmesi biraz zaman alacaktır. Bir de demin bahsettiğim, diğer uluslararası diğer devletlerdeki ombudsman yetkileri... Mesela dava açma yetkisi var, Anayasa Mahkemesine gitme yetkisi var, tavsiye kararına uymayan idareleri -daha doğrusu- bulundukları ulusal meclise taşıma yetkileri var. Böyle olduğu vakit onun verdiği tavsiye kararlarına uyum oranı ister istemez yükselişe geçiyor. Fakat bizde tavsiye niteliğinde, kamuoyuna afişe ediyoruz, basın yazıyor, biraz yıllık rapor hâlinde de yüce Meclis ve Karma Komisyona bunları sunuyoruz. Dolayısıyla bizim etkinliğimizin ve tavsiye kararlarımıza uyumun artması yönünden yaşamızda öne sürdüğümüz -bu taslağtaki- şeylerin verilmesinin özellikle ülkemiz açısından da, idare açısından da yararlı olacağını ben düşünüyorum.

Ödevlerimiz içinde iyi yönetim ilkelerine kanunda yer verilmesi, öneri yerine tavsiye denmesi, resen inceleme, kabul edilebilirlik incelemesi yapılması, yerinde inceleme yetkisi verilmesi. Aslında inceleme ve araştırma yerinde inceleme ihtiva ediyor ama biz bu tartışmaya mahal vermemek için kanunda da bulunsun istiyoruz çünkü bize mesela 2/B'yle ilgili 189 şikâyet geldi Kurtköy tarafından. Ben bunu gidip kadastral paftasıyla, şeyiyle orada uygulamam lazım çünkü yaşamızda sadece yaptırım hariç mahkemeye verilen bütün yetkiler bu kurumda var. Şikâyetçiye dinleyebiliyorsunuz, ilgilileri dinleyebiliyorsunuz, tanık dinleyebiliyorsunuz, bilirkişi dinleyebiliyorsunuz, mahalleye gidip keşif yapabiliyorsunuz, ondan sonra bir hukuki metin çıkarıyorsunuz, eğer fırsatınız olduysa "Ombudsman.gov.tr"ye girmeye imkânınız var, ondan sonra biz bir güzel karar yazma içerisindeyiz çünkü bende şu an 19 görevli hâkim çalışıyor. Çünkü bu kurum -kabul edelim, etmeyelim- hukuk üretiyor. Yüzde 70'ini idare hukuku ilgilendiriyor, yüzde 30 civarında adli yargıyı ilgilendiriyor, onu da arz etmiş olayım efendim.

İşte, tavsiye kararları doğrultusunda değerlendirme yapacak makamların belirlenmesi. Özellikle Sayın Meclis Başkanımıza ve Karma Komisyona arz ediyorum.

Bir de efendim, bu uyumlar, en çok bu tavsiye kararlarında bürokratlarımızın çekinmesinin nedeni "Ya, gelecekte ben mali, idari ve cezai yönden sorumlu olmayayım." diyor. Şimdi, biz "tazminatın ödenmesine" diyoruz, nitekim bir kararımızı İçişleri Bakanlığı "Tazminatı ödeyelim." dedi, "Ya, yarın benden ya Sayıştay bu konuda bir zimmet çıkarırsa veya borç çıkarırsa." Onun için aslında böyle bir durum yoktur fakat bürokratlarımıza, idareye bunu anlatmakta zorlanıyoruz ama kanunda böyle bir hüküm gelirse bürokratlarımız çok daha rahat, idareciler inisiyatif kullanma imkânına şey yapacaklar efendim.

Bir de bilirkişi, tanık masrafları o kadar cüzi ki efendim, biz çok önemli, mesela mahkeme ilamlarının uygulanmadığı bir vakıf şikâyetine bakıyoruz. Eğer bu kamu görevlisiyse 75 lira veriyoruz efendim, bilirkişi ücreti olarak, bu sene 80 olsun. Eğer bu dışarıdan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat :

Kayıt: Dilekçe

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 7

isterse bir akademisyen olsun, 150 lira. Hiç kimse gelmiyor efendim, o nedenle biz tanıkları, mesela tanığı buraya çağırmanın gerekiyor ama ona ödeyeceğimiz masraf yoktu, bu defa ben uzmanımı veya kamu denetçimi ilgili yere gidip bunları dinletiyorum. Biz bunları 1 Mayıs olaylarında yaptık, Gezi kararlarımızda gittik İstanbul'da ofiste çalıştık, alan çalışması, saha çalışması yaptık. Bunların hepsini eğer öyle bir şey olsa çağırırız, onun yol giderlerini, işesini de karşıladıktan sonra onu buraya çağırma imkânımız olabilecektir. Dolayısıyla bu ücretlerin artması zorunludur.

Aynı zamanda tabii, gitmektense bir istinabe yolunun yani bir başka kurum aracılığıyla oradaki insanların dinlenmesi, bir durum tespiti de yasaya getirilirse çok iyi olur diye düşünüyoruz, bu yasa taslağımızda var.

Kurumumuzun katma değer sağladığı başlıklar: İnsan odaklı kamu yönetimi anlayışının yerleşmesinde ombudsmanların rolü, Türkiye Büyük Millet Meclisi ilişkileri, kurumumuza gelen şikâyetlerin uzlaşıyla çözümü, özel raporlar yoluyla katkı olarak arz edebilirim.

Günümüzde 140'tan fazla ülkede yaygın olarak kurulmuştur. Burada kısaca tabii, birçok Avrupa ombudsmanının, özellikle İsveç ombudsmanının belirttiği gibi, burada 300'üncü yıl dönümünü kutladık, bu kurumun temellerinin Osmanlı İmparatorluğu olduğunu ve oradan alındığını kendileri ifade ettiler, basım şeyini yaptılar. Nitekim 1713'te Kral XII. Şarl bizde misafirken... Malumlarınız Rusya'ya mağlup olunca beş yıl burada kalıyor, bizim misafirimiz oluyor. Bir diğer lakabı da Demirbaş Şarl. Demirbaş Şarl denmesinin nedeni de Osmanlı İmparatorluğu onu kendi hazine malı gibi her türlü şeyini çok kıymetli olduğu için demirbaş kaydetmiş, bütün işesini karşılıyor. Şu an Moldova sınırlarında olan Bender Kalesi'nde bir süre yaşıyor, ondan sonra da Edirne'de şu an Lalapaşa ilçemizin civarında Timurtaş Paşa Konağı'nda yaşıyor. Osmanlı İmparatorluğu ona her zaman misafir demiştir ve burada Osmanlı idare sistemini inceleyerek kralın İsveç'ten ayrılmasından dolayı işlerin kötü gitmesi, vatandaşların zulüm altında kalması, efendim birtakım işlerin görülmesi nedeniyle kendilerine "ombuds", elçi atıyor, oradan kaynaklanıyor. Buradan aldıklarını söylüyorlar ve 300'üncü yıl dönümünü Dışişleri aracılığıyla burada kutlamak istediler fakat o sene Gezi olayları bahane edilerek gelmediler fakat İsveç Büyükelçiliği bize teklif getirdi, biz İsveç Büyükelçiliğinde denetçi arkadaşlarımızla birlikte ombudsmanlığın kuruluşunu İsveç'le, 300'üncü yıl dönümünü sempozyumuyla kutladık ve 1713'te kralın gönderdiği fermanını da bize orijinal kapağında kurumumuza verdiler. Bunu da böyle bir anekdot olarak anlattım. Bizim kendi kültürümüzde olan, tabii modern ombudsmanlık İsveç'te kuruldu ve oradan dünyaya yayıldı. Aşağı yukarı üç yüz dört yıldır var, 1809'da Anayasa'ya girmiş ama 1713'te başlamış bu, elçi atamış kendisine "ombuds" ve onun yerine ve ondan sonra da işler gayet düzelmiş, buradan yayılıyor şeyleri efendim.

Burada mevzuat değiştirilirse bu şeyimiz de var efendim. Mevzuat değişikliğiyle ilgili önerilerimizin örneklerini burada raporumuzda sunmaya çalıştık, sosyal güvenlikle olsun, gayriaktif olan şirketlerin ortaklarına yapılan sosyal güvenlik destek primi ki bunlara idarelerimiz uydu. Burada uyanları şey yaptık ve uzlaşma kültüründen bahsediyoruz efendim.

Yine, demin arz ettiğim gibi, sadece vatandaşlarımız değil bütün bireyler de başvurabiliyor. Nitekim, Ukraynalı vatandaş mahkûmumuz, -burada mahkûm, burada hükümlü- Ukrayna ombudsmanının müracaatı, onların müracaatı biz onun cezaevinde tedavisi imkânını uzlaşıyla çözdük, ondan sonra memnun kaldı, bu şeyi de kapattık. Yine, aynı şekilde Hollanda vatandaşlarının Hollanda ombudsmanına şikâyetleri geldi. Nitekim yine bir Hollanda şikâyeti geldi, onlarda da ülkemizin bu anlamdaki insan haklarına verdiği saygının gereği oldukça ivedi geri dönüşler yapıyoruz. Aynı zamanda Moldova ombudsmanı da bu anlamda şikâyet etti, onların da sorunlarını bu şekilde, uzlaşma yoluyla giderdik. İspanyol ombudsmanı geldi, İstanbul'da kadın cezaevinde kalan 4 mahkûmla ilgili -bunların bir kısmı bayan- onların sorunları vardı, kurumumuz onu da uzlaşma yoluyla ilgili başsavcılığa açarak onların cezaevinde ziyaretleri sağlandı. Nitekim ben de yurt dışına gittiğim vakit gerek Yunanistan'da gerek Polonya'da ben ombudsmandan bunu rica ettim, bize orada cezaevlerinde Türk mahkûmlarla görüştüm. Bunu 2013, 2014 yılında kısa raporlar hâlinde de ben sundum, yıllık raporumuzda da vardır, son derece demokratik davrandılar ve ben o mahkûmlarla bire bir, hiçbir o ülkenin yetkilisi olmadan baş başa görüştüm. Ne gibi sıkıntıları var idareden, yargılamadan, hepsini daha sonra bunları rapor hâlinde de ben arz etmişim efendim.

İşte, özel rapor yoluyla yapılan katkıyı... Bir tek efendim burada, tabii, gene Meclis Başkanlığımızdan ve Karma Komisyonumuzdan onu ben arz ediyorum. Geçen yıl böyle bir teamül yapıldı, bir alt komisyon kuruldu, o alt komisyon -verdiğimiz tavsiye kararlarında en çok uymayan kamu kurumlarının yetkili temsilcileri getirildi- burada karşı karşıya getirdi bizi, güzel bir teamüle şey yaptı. Bu aynı zamanda idarelerin bizim kararlarımıza karşı hassasiyetinin de artmasına neden oldu, onu arz etmek istedim.

Bir de tabii, burada kategorik olarak arz etmek istemem, bazı idarelerden çok güzel, olumlu yaklaşımlar alıyoruz. Yazdığımız dilekçelere otuz günlük süre içinde cevap vermeleri, bu otuz güne uyan birçok idarelerimiz var, bazı uymayan idarelerimiz de var. Hatta istisna da olsa -burada zikretmek de istemiyorum bunu, uygun olmayacak- bir büyük bankamız bizim bilgi, belge istememize "Ben anonim şirket şeklinde çalışıyorum." diyerek cevap da vermedi. Ancak, biz BDDK üzerinden özel bankalar dâhil -onu arz ederim, Garanti, Akbank, Koç, hangisi olursa olsun- bizim bankalarla ilgili yapılan şikâyetleri... Zaten Tüketici Yasası var, bu kararları da zaten idari yargıya konu oluyor, idari yargıya konu olan konuları bizim kurumumuzun her zaman inceleme yetki ve görevi vardır efendim.

Bu idarelerin yaklaşımını da arz ettikten sonra, burada bazı karar özetlerine efendim yer verdim ben. İşte aylıktan kesme cezasının kaldırılması talebiyle ilgili verilen, özel hayatın gizliliğiyle ilgili iki önemli karar verdik polisle ilgili olarak, tavsiye kararı verdik.

Yine, en son geçen yılın sonunda, belki basın organlarında da rastlamışsınızdır, aynı zamanda bunu şeye de şikâyet etti bunlar, bu geçici seçim izleme, AGİT'e, bize de şikâyet geldi bu konuda efendim. Kürt vatandaşlarımızdan ikisi "Biz, seçim atmosferinde hep Türkçe yapılıyor, biz kendi lisanımızda da hem kamu spotlarının hem de bu konuda bilgilendirme ilanlarının yapılmasını isteriz." Ben

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 8

fazla vaktinizi almayayım, biz bunu inceledik, uluslararası normları ön planda tuttuk. YSK: “Benim kararlarımı hiç kimse inceleyemez, yargıya da gidemez.” dediler, biz buna rağmen yaşamızda böyle, yasal hakkı budur, o da bir idari kurul olduğundan idari eylem işlemleri inceleriz, Anayasa’nın 90’ ıncı maddesine, Birleşmiş Milletlerin bu konudaki şeyine ve biz bunu inceledik ve Yüksek Seçim Kuruluna bir tavsiye kararında bulunduk. Ve o tavsiye kararı da burada görüleceği üzere bundan böyle farklı lisanslarda da... Bu çok şeydi, Türkçe yapılan şeyin bir diyelim ki Kürtçeye çevrilmesi veyahut da işte neyse Lazcaya veyahut da Arapçaya çevrilmesi gibi bu tavsiyemiz oldu. Bunu Avrupa Birliği organlarında da gördük, bu da kurumumuz açısından olumlu, daha doğrusu ülkemiz açısından kurumumuz açısından değil çünkü sonuç itibarıyla zaten yönetim bu konuda oldukça fazla eğitim yapmış, işte devletin televizyonunda Kürtçe şey var, üniversitelerde lehçe şeyleri var, seçim propagandasının bile yabancı şeyde yapılması serbest fakat Yüksek Seçim Kurulu şeylerinde Türkçe. Dolayısıyla biz bunları da irdelerek, hatta Anayasa Mahkemesinin bu konudaki ret kararını da eleştirerek... Onu da eleştirdik biz. Bizim bütün kararlarımız web sitemizde var şeffaflık ilkesi gereği. Sayın Başkana da gönderdim bunu “Bana gönderin.” dedi. Çünkü orada da farklı bir durum var. Onlar reddetti. Biz “İnceleyebiliriz...” Onlar da inceler. Çünkü seçim hakkı Ek Protokol’ün 3’üncü maddesinde insan haklarındandır. İnsan hakları olduğu vakit hep uluslararası metinler, malumlarınız, onun önünde geliyor.

Ben, beni dinleme sabrını gösterdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Hepinize saygılarımı arz ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyoruz.

Bize gönderdiğiniz raporda olan çalışmalarınızı kısaltarak anlattınız.

Sayın milletvekilleri, soru-cevap bölümüne geçelim. Sayın Başkana, sayın üyelere sormak istediğiniz veya katkı sunmak istediğiniz bir konu varsa dinleyelim.

Şenal Hanım, buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Teşekkür ederim.

Ben öncelikle, verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederim.

Başlangıcını biraz kaçırdım, gecikerek geldim. O sebeple de özür diliyorum.

Sormak istediğim birkaç nokta var. Bu belki başlangıçta söylenmiş olabilir. 5’inci maddede kurum idarenin işleyişiyle ilgili – yasadan söz ediyorum- şikâyet üzerine inceleme yapabilir diye bir belirleme var ve yakınmayla sınırlı tutuyor, şikâyetle sınırlı tutuyor. Acaba pratikte bu konuda herhangi bir biçimde şikâyet olmaksızın -ki biraz önce konuşmalarınızda öyle bir cümle de geçti gibi algıladım- resen de araştırma yapıyor musunuz? Çünkü Türkiye’de çok sayıda kamu denetçiliği alanına giren sorun yaşanıyor ve benim raporunuzu inceledikten sonra verdiğiniz rakamlardan edindiğim izlenim -bunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçe konuşmamda da ifade ettim- âdeta tanınmıyor bu kurum. Yani halk tarafından Kamu Denetçiliği Kurumunun yeterince tanınır, bilinir ve kullanılır olmadığı gibi bir kaygı içindeyim, ki biz bunu insan haklarının geliştirilmesi için kurmuş bulunuyoruz. Bu konuda resen inceleme var mı? Yoksa -bir tasarıdan da söz ettiniz- buraya, bu 5’inci maddeye bir ek yaparak, bir yenilik yaparak resen de kurumun inceleme yapacağı konusunda bir düzenleme olanaklı mı?

Bir başka konu: 7’nci maddede “raporları kamuoyuna duyurmak” dediğimiz bir madde var. Hangi yolla duyuruluyor? Sadece web sitesinde mi kalıyor, yoksa bu konuda -bize ulaşmış olan yıllık rapor elbette ama- özellikle halkın bilgisine sunulması konusunda herhangi bir adım atılabilir mi?

İsterseniz tekrar söz almamak için, meşgul edeceğim birkaç konu var, hepsini birden söyleyeyim.

Yine 7’nci maddenin (f) bölümüne, şikkına bağlı olarak “birisı kadın ve çocuk hakları alanında görevlendirilmek üzere denetçiler arasında iş bölümü düzenlemek” maddesine dayalı olarak Serpil Hanım arkadaşımızı görevlendirdiğinizi ifade ettiniz. Kadın ve çocuk hakları alanındaki böyle bir görevlendirme son derece olumlu bir görevlendirme, tabii ki buna katılıyorum ancak diğer dezavantajlı gruplara da aynı arkadaşımızın bakıyor oluşu, kadın ve çocuk hakları alanındaki görevlendirmede acaba kamu denetçisi arkadaşlarımızın kadınları ve çocukları dezavantajlı gruplar arasında sayarak mı onlara farklı bir başlık açtıkları, yoksa bunların bir sorun alanı olduğu, ayrı ayrı kadının insan hakları, çocuğun insan hakları ihlali noktasında bir ihlal alanı olup olmadığı konusunda kurumumuzdaki anlayışın ne olduğunu merak ediyorum. Ayrıca önerim: Bunun mutlaka ayrılması gerektiğini, hatta kadının ve çocuğun ayrı ayrı başlıklarla, ayrı ayrı arkadaşlarımızın konusu alanına girmesi, denetçi arkadaşlarımızın alanı içine girmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yine -izininizle- madde 17’deki “Kuruma gerçek ve tüzel kişiler başvurabilirler.” bölümüne acaba “gerçek ve tüzel kişiler ve insan toplulukları”, “topluluklar” gibi... Çünkü bunlar tüzel kişi olmayabilirler, gerçek kişiler de olmayabilirler. Örnek diye vermek istiyorum. Örneğin, diyelim ki, Alevi toplulukları, Aleviler veya gençlik toplulukları, ille de şey olması gerekmez.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Gerçek kişi onlar.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Topluluklar olarak, topluluk adına.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Gerçek kişi.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Topluluk adına başvurabilirler yani bir topluluk adına, kişiler adına değil.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – O, yasaya ve kanuna aykırıdır.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Engelliler adına örneğin, öyle söyleyeyim.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Gerçek kişi müracaat edebiliyor.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Peki, oradan yanıt alayım isterseniz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 9

Bir madde daha, bunu yine ben kaçırmış olabilirim. 17'nci maddenin (ç) fıkrasında "yapılan başvurulardan hemen reddedilenler" bölümünün altında burası. Sebepleri konusu ve tarafları aynı olanlar ile daha önce sonuçlandırılanların da incelenmediğini ifade ediyorsunuz. Acaba incelemiyorsunuz ama bu, İnsan Hakları Mahkemesinde de bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Kamu denetçiliğine başvuran arkadaşlarımız yönünden, başvurucları yönünden sorun olabilir inancındayım. Bunu neden reddettiniz? Bu ret konusunu bildiriyor musunuz? "Bu konuda falanla ilgili bir inceleme var ya da bu konu daha önce incelendi ve şöyle bir sonuç alındı." Bu bilgiyi yurttaşlara ulaştırabiliyor muyuz? İyi ifade edebildim mi bilmiyorum. 17'nci maddenin (ç) fıkrasında.

Şimdilik bu kadar. Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim.

Sayın Başkanım, buyurun.

Genel Kurulun da açılacağını düşünerek, toparlayarak devam edelim lütfen.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Sayın Başkanım, değerli üyeler; Sayın Sarıhan'ın sorduğu sorulardan dolayı kendilerine teşekkür ediyorum. Kurumumuza da özel bir merak göstermiş. Bu bizim için sevindirici.

Efendim, onu arz ettim ama bir daha arz edeyim. Kurumumuzun resen incelemeye geçme yetkisi yoktur. Türkiye Cumhuriyeti'nde 3 tane kurum bireysel başvuru esasına göre çalışıyor. 1'inci Anayasa Mahkemesi, 2'ncisi Kamu Denetçiliği Kurumu veya uluslararası deyişimle ombudsmanlık, 3'üncüsü de İnsan Hakları Kurumu. Sanıyorum o da birleştirilecek şimdi. Dolayısıyla bize bireysel şikâyet olmadan bizim bir konuya el atmamız mümkün değil. Ancak biz yönetmelikle, belki de yasaya aykırı olarak temel hak ve özgürlükler, insan hakları, kadın ve çocuk hakları, hassas gruplarla ilgili ve kamuyu ilgilendiren durumlarla... Mesela siz veyahut da sayın vekillerimizden herhangi biri veyahut da dışarıdan herhangi bir vatandaş bize müracaat ederse bu konularda derhâl inceleme, araştırmaya gidiyoruz. Nitekim bir çocuk derneğinin müracaatı üzerine biz 1 Mayıs olaylarını inceledik ve bu şekilde karar verdik. Taslağımızda da var resen inceleme yetkimiz efendim.

İkincisi: 7'nci maddedeki raporlar. Yıllık raporlarımızı malumualiniz biz Karma Komisyonu sunuyoruz, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda daha sonra özeti okunuyor ve bu ondan sonra Resmî Gazete'de yayınlanıyor. Meclis Başkanlığımızdaki bu süreç tamamlandıktan sonra biz bunu aynı zamanda medyayla paylaşıyoruz ve kendi web sitemizde paylaşıyoruz. Diğer özel raporlarımızı da... Nitekim 2014'te yayınladığımız Soma Özel Raporu'nu da Sayın Denetçimiz Mehmet Elkatmış Mecliste bir basın toplantısıyla tüm kamuoyuyla paylaştı, basınla paylaştı. Ayrıca bu raporlarımız kitap hâline getirilerek hem Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komiserliğine, Avrupa Birliğinin ilgili organlarına, insan hakları komiserliklerine, burada ILO'ya, Çalışma Bakanlığına, ilgili bakanlıkların hepsine de gönderilmiştir efendim. Nitekim o zaman bu, medyada da yer almıştır. Onu da arz etmiş olayım. Bu şekilde duyurularımızı yapıyoruz. Zaten kurumsal anlamda daha farklı bir duyuru yapma imkânımız da yoktur.

7/f'ye gelince, iş bölümü çerçevesinde... Özellikle kanun kadın ve çocuğu ayırmamış. Kadın ve çocuk sanıyorum, kanaatimce – arkadaşım da onu cevaplandırabilir- iç içe geçmiş, çok önemli sükeler. Diğer yönden, çocuklar da hassas gruplardan olduğu için, bu anlamda, bütünlüğü bozmama adına bunun içerisine engelliler, LGBT, vesaire onlar, diğer hassas grupları da biz bu arkadaşlara veriyoruz. Buna vermezsek zaten 5 denetçimizden herhangi birine vereceğiz. Fakat bunlarda ihtisas kazandığı için bu sayın denetçimiz biz bunlara tevdi ettik. Bu tabii her zaman için, istenirse ayrılabilir, başka bir denetçiye de verilebilir. Bu, yapılan iş bölümüdür ve bugüne kadar da başarıyla yürümüştür ama bir aksaklık olduğu vakit bunu da şüphesiz biz değerlendiririz.

Diğer yönden, "insan hakları toplulukları" derken efendim, tabii ki biz bir nevi...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hakları ihlal edilen insan hakları toplulukları.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – "İnsan hakları topluluğu" derken şüphesiz Aleviler var, Romanlar var, başka gruplar var. Bunların, yasa gereği ya bireysel başvuru yapmaları gerekiyor... Ha, yasaya biz bunu koymadık. "İnsan toplulukları" da denebilir. Tabii onun tespiti de zor. Diyelim ki Roman toplulukları adına biri başvurdu. Acaba onlar adına başvurmuş mu bunun da araştırması malumualiniz biraz sıkıntı yaratır diye düşünüyorum. Ama gerçek kişiler, ad, soyadlarını, T.C. kimliklerini yazarak... Mesela bize 100 kişi de müracaat etmiştir Sayın Vekilim, bir dilekçeyle 100 kişi müracaat etmiştir. İmzalamışlardır, göndermişlerdir. Sadece -çünkü kanun bunu istiyor- T.C. kimlik numarasını, tüzel kişiyse sicil numarasını istiyoruz.

Resen inceleme durumu olduğu vakit belki toplulukların bile bize müracaatlarına gerek kalmayacak ve önemli kamu olaylarına bizim resen el atma imkânımız olacak. Ancak şu kadarını ben ifade edeyim, arz edeyim, mesela 2015 yılı ilerleme raporlarında kurumumuza şöyle bir eleştiri getirildi: "Ombudsman güneydoğu olaylarına sessiz kalmıştır. Aynı zamanda yolsuzluk olaylarıyla ilgili herhangi bir şey yapmamıştır." Demin de arz ettiğim gibi, bana güneydoğu olaylarıyla ilgili şikâyet gelmedi, aralık ayının sonuna kadar gelmedi. Ben resen geçemem. Diğer yönden de "yolsuzluk" dediğimiz olay zaten adliyeyle ilgilendiren bir durumdur. Adliyeyle ilgilendirdiği vakit, yaşamızda açık, yargıya intikal eden konularda bizim bu konuya el atmamız da mümkün değil. Onlara bu şekilde bir cevap vermeye çalışalım.

Diğer yönden efendim, 17/ç'de... Mesela vatandaş aynı konuda daha önce gelmiş, biz bunu sonuçlandırmışız, tekrar geliyor; konusu, sebebi ve tarafları aynı. Dolayısıyla biz bunları incelemiyoruz, gönderiyoruz. Olay bundan ibaret efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Başka soru soran arkadaşımız var mı?

Sayın Vekilim, buyurun siz.

ALİCAN ÖNLÜ (Tunceli) – Ben de teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 10

Hem Komisyonunda yeni oluşumuz hem de kurumu tam bilmeyişimizden dolayı -en azından bu bilgilendirmedir- bir fikir edinelim, ondan sonra belki de önerilerimiz, eleştirilerimiz olur.

Bir iki şey vardı, hocam birçok şeyi sordu. En son Başkanın da ilettiği bir şey var. Böyle göz kararıyla bakarken çok çarpıcı bazı şeyler var. Mesela devlet ve vatandaş... Ne hikmetse buradaki verilerde, kurumun çalışması anlamında söylemiyorum, kendimizi doğru anlatmama veya dediği gibi tanımama açısından, devletiyle en barışık olan bölgeler Kürt illeriymiş meğer. Yani tam tersi, en az başvurunun olduğu Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesi, iller olarak da neredeyse içinde yok. Yani devletle en sorunsuz olan bölgeler ve iller gibi görünüyor. Bu demek ki kurumumuzun kendini tam anlatmaması veya bilinmemesinden, inanıyoruz ki, kaynaklıdır.

Bir diğeri, tavsiye olarak sunmuşuz birçok yere doğrudur. Mesela farklı dillerden... O zaman kurumumuzun da acaba farklı dillerde -yani web sitesi- kendini anlatma gibi bir yanı var mıdır? Belki varsa da eksik ifade etmeyeyim.

Diğeri, çalışmalarını anlatırken, mesela hangi ülkeydi o, yetkili yanında olmadan bile cezaevinde görüşebildiklerini... Acaba Türkiye'de de kurumun böyle bir olanağı var mı? Yani cezaevlerinden herhangi bir başvuruda... Çünkü cezaevinde sekiz yıl kaldım ve en az bildiğimiz bir kurum. En çok hak ihlallerinde başvurduğumuz İHD'dir ama Meclis ayağıysa insan hakları şeysi olarak biliniyordu. Mesela oradan başvurular mı yok, yoksa o "ret" dediğiniz yanıyla mı yani kabul görmediğinden dolayı mı? Bir de Türkiye'deki cezaevlerinden de başvuru yapıldığı takdirde kurumumuz bunu ziyaret edebilir mi?

Dediğim gibi yeniyiz daha, hem çalışma hakkında hem işleyiş hakkında yeni yeni bilgilieniyoruz. Daha sonra, en azından, eleştiri veya katkılarımız, önerilerimiz o temelde olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkan, müsaade ederseniz, bütün soruları alalım, hepsine birden cevap versin Başkanım.

Buyurun.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Hayırlı günler, hayırlı sabahlar diliyorum.

Sayın Başkanım ve arkadaşlarına teşekkür ediyoruz verdikleri bilgiler için ama hukuki açıdan bir şeyi hatırlatmak isterim: Topluluklar adına başvuru hakkı kanunlarımıza göre mümkün olmadığı gibi kanaatimce gerçeğe de aykırı bir durum teşkil eder. Bir topluluğu bir grup temsil etmez veya bir topluluğu birkaç kişiden oluşan bir heyet de temsil etmez. Yanlış anlaşılmasın diye, mesela, kanarya sevenler derneği 50 tane vardır. "Kanarya" adını bu 50 gruptan hangisini muhatap alacak? Dolayısıyla, kanunlarımız da, uluslararası hukuk da bir vekâlet ilişkisi arar. Anayasa'mızda da, yasalarımızda da bunu özellikle kanunlarımız sarahaten saymış durumda.

Bir hastalığı da görüyorum, maalesef bu, Kamu Denetçiliği Kurumuna da sirayet etmiş. Yasamızda olmamasına rağmen durumdan vazife çıkarmak, mahkemelere, Anayasa Mahkemesi dâhil olmak üzere üst yargı organlarına hukuku ve kanunu çiğneme yetkisi vermediği gibi kamu denetçisine de bu yetkiyi vermez. Hukuka uygun ve saygılı davranmak başta zatielinizin, heyetlerin ve yasal kurumların birinci derecede uyması gereken bir durumdur. Bunu da hatırlatmak isterim. Durumdan vazife çıkarmayın lütfen. Durumdan vazife çıkararak bu memlekette darbe yapmaya kalkanlar da oldu. Onun için, âcizane tavsiyem, hukukun içinde kalmak ve yasal bir eksiklik varsa bunu ilgili merciden talep etmek. "Bu yok ama buna arkadan dolanalım." Anayasa Mahkemesi bunu çok yaptı. Geçmiş dönemlerde, 28 Şubat sürecinde dahi başta Anayasa Mahkemesi Anayasa'ya ve kanunlara sadakatle uyması gereken bir müessese, bir kurum. Kendisinde var olmayan yetkileri, şekil açısından incelemesi gereken konuları esastan incelemeye kalktı, bu hastalığın kurumunuza da sirayet etmiş olması beni endişelendirdi. Üzüntü duydum, bunu tavzih edin lütfen.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun efendim.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Sayın Başkanım, Sayın Ömeroğlu'nun yapmış olduğu bilgilendirme için öncelikle teşekkür ediyorum. Çalışmaları hakkında doyurucu bilgiler verdi fakat kurumun, Şenal Hanım'ın da ifade ettiği gibi, kamuoyunda bilinirliği, gerçekten bu çalışmaların ne kadar karşılık bulduğu zihinlerde soru işareti. Ben hazırlamış olduğum notu aktarmak istiyorum müsaadenizle.

BAŞKAN – Tabii, zabıtlara da geçer.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) - Her ne kadar kurumun adında denetçilik sıfatı yer alsa da aslında kurumda hükmi şahsiyetini bulan şey bundan üç yüz yıl kadar önce -yanılıyorsam düzeltsin arkadaşlar- ombudsmanlık denilen kavram ve yerine getirilmesi gereken husus da bu anlamda dilimizdeki tam karşılığı mıdır bilmem ama kamu-vatandaş arasında hakemlik olarak da tanımlanıyor.

Sözlük tanımı itibarıyla kimi kaynaklarda "Ombudsman: Şikayetleri ve birtakım teşebbüsleri ele alıp değerlendiren ve bunlara her iki taraf için de tatmin edici çözümler bulan kişidir." şeklinde karşılık buluyor. Kamu Denetçiliği Kurumu da ciddi bir kamuoyu desteğiyle kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması oluşturmak suretiyle, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak üzere kurulmuştu. Tabii, olması gerekeni yani ideali tanımlamak, bunu söze dökmek işin aslında en kolay yanı galiba.

Zira, kurum oluşturulurken ticaretle uğraşan bir kardeşinizdim, siyasete ve ülke meselelerine ilgim sebebiyle de böylesi gelişmeleri basın-yayın organları üstünden takip etmeye çalışıyordum. Eski Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün bir konuşması ilgimi çekmişti. "Kamu Denetçiliği Kurumunun görevini en iyi şekilde yapması, demokratik rejime ve insan haklarına en yüksek katkıyı sağlaması isteniyorsa oraya tarafsızlığı ve bağımsızlığı tartışma konusu olmayacak kişileri seçmek gerekir." diyerek üstüne basa basa

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 11

bir konuşma yapmıştı. Sayın Bakanın konuşmasını dinledikçe mevzubahis olan tartışmanın öznesinin bugün de hâlâ Başdenetçilik görevini sürdüren Sayın Ömeroğlu olduğunu gördüm. Tabii, bütün Türkiye kısa bir zaman zarfında “ileri demokrasi” naraları atarak inşa edilen kurumun yapılan seçimle baştan sakatlandığını gördü. Fakat bunun kurum için, sanırım, tek yararı -o dönem için söylüyorum ki bu kısa dönemli bir yarardır- hemen hemen, henüz kalemini iktidarın kişisel ikbal hedeflerine kiralamayan, bütün köşe yazarları tarafından Kamu Denetçiliği Kurumu hakkında yazılıp çizilmesine vesile oldu. Denetimin, adaletin, hesap verebilirliğin, hele hele hakkaniyetin pek kıymetliharbiyesinin kalmadığı günümüzde, bu kısa vadeli yazılıp çizilmeler kurumun bilinirliğine ne kadar katkı sağlamıştır bilinmez fakat seçilen kişinin yani Sayın Ömeroğlu'nun gerek yüksek yargıda bulunduğu süre içerisinde altına imza attığı kararlar gerekse kamu kurum ve kuruluşlarıyla ağırlama giderli ilişkileri, Washington'a götürülüp ağırlandığı, bedelinin Türk Hava Yolları tarafından karşılandığı iddiaları, oğlunun Türk Hava Yollarında çalışıyor olduğu ve arkadaşlarının beş yılda geldiği mevkiye iki yılda geldiği gibi iddialar hâlâ gözümüzün önünde. Anımsadığım kadarıyla da bu iddiaların hiçbirleriyle alakalı olarak kamuoyuna doyurucu bir açıklama o dönemde yapılmamıştı.

Her ne kadar tarafsız ve bağımsız olması en temel dinamiği ise de ombudsmanlığın, Hükümet bunu da kendine benzetti ve kurum baştan sakat doğdu. Şimdi, tabii, “Bu ombudsman nasıl tarafsız olacak, Hükümeti nasıl denetleyecek?” gibi sorular soruldu o dönem. Tabii, bunların hepsi iyimser yaklaşımlardı Türkiye için. Zira, “denetim” gibi kavramlar çağdaş Batı toplumlarında karşılığı olan kavramlar. Ana muhalefet partisine, diğer muhalefet partilerine mensup milletvekillerinin Anayasa gereği kullandığı en temel siyasi denetim yollarının Meclis Başkanı keyfi tutumuyla işlevsiz kılınmaya çalışıldığı, milletvekillerine, araştırma önergesi, sözlü ve yazılı soru önergesi için Meclis Başkanı tarafından “Şu şu kelimeler zinhar önergelerinizin içinde olmasın.”, “Aman ha, ‘yolsuzluk’ geçmesin, ‘hırsızlık’ geçmesin.” diye neredeyse sözlük bastırılıp dağıtılacağı bir dönemde, dostlar alışverişte görsün kabiliinde burada bu toplantıyı gerçekleştiriyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisinin Başdenetçinin şahsında o gün ifade ettiği eleştiriler bugün de aynen geçerlidir. Hukukun ayaklar altına alındığı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun bütün unsurlarıyla yürütmeye bağlandığı, yargı bağımsızlığının, hâkim ve savcı teminatının tıpkı Kısıklı’daki paraların sıfırlanması gibi sıfırlandığı bir ortamda iktidara ve iktidar sahipleriyle ilişkisi orta yerde duran Sayın Ombudsmanın raporu üzerinde pek fazla söze ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Anayasa Mahkemesi kararlarına saygı duymadığını ve tanımadığını ifade eden bir Sayın Cumhurbaşkanı varken ombudsmanlıktan bahsetmek tam bir demokrasi hayalciliği olur.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, teşekkür ediyoruz.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Önce birbirimize saygımız olsun ya!

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Burası basın açıklama yeri değildir, lütfen!

BAŞKAN – Başka konuşacak...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – 2 sorum daha var izin verirsiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

Toparlayarak Şenal Hanım, söylerseniz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Tabii, tabii.

Biraz önce ifade etmeyi unuttuğum iki nokta var. Birisi, kadın ve çocuk hakları hakkında 2015 yılında cinsiyet ayrımcılığı konusunda 5, kadınlara ve çocuklara yönelik sosyal hizmet ve yardım etkinlikleri alanında 7, çocuk ihmali ve istismarcılığı alanında 4 başvuru olduğu, “ve diğer” diye geçen 87 başvurudan da söz ediliyor. Şimdi, bu demin söylediğimiz tanınma konusuna, bilinme konusuna çok ilginç bir örnek diye düşünüyorum çünkü çocuk istismarı, kadınların ayrıma, özellikle cinsiyet ayrımına karşı çok fazla haksızlığa uğradıkları toplumun, hepimizin bildiği bir gerçeklik fakat hiç yakınma olmamış.

Yukarıda da -yaşama hakkı, ifade özgürlüğü, düşünce ve vicdan özgürlüğü, sayıları vereceğim- ifade özgürlüğü konusunda 2 başvuru olmuş. Toplumumuzun çok tartıştığı bir konu ifade özgürlüğü ama 2 başvurumuz var. Düşünce, vicdan ve inanç özgürlüğü; 10 başvurumuz var. Daha fazla başvuru olmamış, ibadet özgürlüğü de bunun kapsamı içinde. Yaşam hakkı ve işkence, kötü muamele konusunda 71 başvuru var. Bunu sadece bilginize sunmak istedim yani gerçekten bu kurumun, insan haklarının korunması açısından daha çok tanınmaya, daha çok değerli başvurular almaya gereksinimi var.

Bir başka konu, biraz teknik olacak ama ben bir hukukçu olmama rağmen sıkıntılı kavıyorum, bu 17’nci madde, başvuru usulüyle ilgili madde -bunu özel sormak istiyordum ama burada konuşmamızın yararı olduğu inancındayım- başvuru usulünün üçüncü fıkrasının (b) şıkkında, yargı organlarında görülmekte olan ve yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olanların reddedileceği düzenlenmiş. Tamam, bunu geçiyorum. Şimdi, aynı maddenin dördüncü fıkrasında, kuruma başvuruda bulunulabilmesi için -atlayarak okuyorum- İdari Yargılama Usulü Yasası’nda öngörülen idari başvuru yolları ile özel kanunlarda yer alan zorunlu idari başvuru yollarının tüketilmesi gereklidir. Böyle bir düzenleme var. Sonra alta iniyoruz, maddenin yedinci fıkrasını okuyorum önce: “Dördüncü fıkra uyarınca yapılacak başvuruya idare tarafından verilecek yanıtın tebliği tarihinden itibaren idare başvuruya altmış gün içinde yanıt vermediği takdirde bu sürenin bitmesinden itibaren altı ay içinde başvurulabilir.” Sekizde: “Dava açma süresi içinde yapılan başvuru işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurur.” Fevkalade karmaşık bir ifade. Yani İdari Yargılama Usulü Yasası’ndaki idari yargıya başvuru yolları tüketildikten sonra mı kamu denetçiliğine başvuruyoruz? Yok, hayır, idareye başvuruyor muyuz? Yargı yolları denilen aynı zamanda idari yargı yollarını kapsamıyor mu, onları da içermiyor mu? Önerim şudur: Bu maddenin daha açık, daha net, daha kısa ve ayrılarak, başvuru reddedilecek hâller hariç başvuru süresi nedir? Daha somut olarak tanımlanması

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 12

gerekıyor. Yargı yoluna başvurmadan önce mi, sonra mı? Yargı yolundan kastedilen idari yargı yolu değilse -bunu açarak yazmak lazım- adli yargı yolu mu? İdari yargı yoluysa altmış günlük süre ve altı aylık süre ne anlama geliyor? Altı aylık sürenin kamu denetçiliğinin tüketmesi gereken süre olduğu anlaşılıyor madde içinde ama ilgili ne zaman başvuracak, neden sonra, hangi başvurudan sonra?

İyi ifade edebildim mi bilmiyorum ama burada bir karmaşanın olduğunu düşünüyorum. Bunu düzelterek yasayı daha yararlı hâle getirmek mümkün olur inancındayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Başkanım, buyurun.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Pardon.

İsmail Bey'in bir söz talebi var.

Buyurun.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sayın Başkanım, deminki şeye örnek olarak, mesela, hukukçu olduğunuz için söylüyorum bunu: Anayasa'ımız Anayasa Mahkemesine yürütmeyi durdurma yetkisi vermemişti. Bir fiilî durum yaratıldı. Yürütmeyi durdurma yetkisi 90'lı yıllarda Anayasa Mahkemesinin kendi içtihatlarıyla hukukumuza girmiş oldu. Buna bir itirazım yok, yani yürütmeyi durdurma kararı vermesine bir itirazım yok ama burada bir yetki gaspı var. Meclise ait kanun çıkarma yetkisini gasbetmiş durumda Anayasa Mahkemesi. Yasaları şekil açısından inceleme ile sınırlı olan yetkisini esasına da girerek, yürütmenin yerine de kendini koyarak inceleme ve aynı zamanda karar verme fiilî durumu yaratmış durumda Anayasa Mahkemesi. Bu sağlıklı bir şey değil. Hakkın suistimalini hukukun himaye etmesi veya yasanın himaye etmesi beklenemez. Bizzat bu yüce makamlar tarafından ve başında bulunan zatlar tarafından böyle bir fiilî durum yaratılması ileride daha vahim hatalara da sebep olabilir diye söylüyorum. Eksik olan varsa bu talep edilir, Meclis yetkili mercidir, kararı orası verir, yetkiyi orası tanzim eder, hukuku orası oluşturur, kanunu orası yapar ve ondan sonra ilgili kurumlar da buna riayet eder. "Efendim, eksiklik vardı, bunu fiilî durumla biz doldurduk." Yine zatınızı, şahsınızı kastetmiyorum, orada bulunan makamların başında bulunan kişi veya amir böyle bir fiilî durumu oluşturarak giderse bunun sonu nereye varır, nereye kadar gider bunu kestirmek mümkün değil.

Evet, teşekkür ediyorum.

ALİCAN ÖNLÜ (Tunceli) – Sayın Başkan, Anayasa Mahkemesi mi var burada anlayamadım. Yani CHP'li arkadaşlara müdahale ettiniz de, Anayasa Mahkemesi mi var burada?

BAŞKAN – Şimdi Başkanı dinleyelim Sayın Vekilim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Örnek olarak verdi.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Örnek veriyorum, kurumu da söylüyorum.

ALİCAN ÖNLÜ (Tunceli) – Ama arkadaş da örnek verdi.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Hayır, örnek vermiyor; bakın...

ALİCAN ÖNLÜ (Tunceli) – Gündemimiz değil ama.

BAŞKAN – Bir saniye...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Gündemimiz, tam aksine yetki gaspı, yetki gaspı gündemimiz. Burada da yetki gaspı var.

BAŞKAN – Şimdi Sayın Vekilim, sayın vekilimiz Başkanımızın sunumunda "Yetkimiz yok ama bunu halletmeye çalıştık." demesi üzerine söz aldı.

Teşekkür ediyorum.

ALİCAN ÖNLÜ (Tunceli) – Söz konusu oydu zaten.

BAŞKAN – Herhâlde sayın vekilimiz de konuşacak onu da dinleyelim, ondan sonra cevaplara geçelim.

Buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Şimdi, konuyu bence başka yere çekmemek lazım. Eğer Türkiye'de yetki gasbını tartışacaksak burada zaman yetmez, Anayasa dışına çıkmayı tartışacaksak burada zaman yetmez. Konunun muhatabı Sayın Başkan değil ki. Anayasa Mahkemesi Başkanının...

BAŞKAN – Sayın Vekilim, Başkanın sunumu üzerine söz alındı.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ya, dese de...

BAŞKAN – Siz geç geldiniz çünkü o konuşmayı bilmiyorsunuz.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hayır, hayır, dese de tutun ki Başkana sorduk: "Anayasa Mahkemesi nasıl davranmalıdır?" diye. Ne diyecek Başkan?

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sonradan geldiniz...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hayır, söylüyorum arkadaşlar.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Kendisi söyledi "Ben yasamda olmamasına rağmen yetkimi aştım, böyle bir durum oluşturdum." dediği için söylüyorum.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, siz geç geldiniz.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Anladım, anladım da...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 13

BAŞKAN – Sunumdaki cümlelere...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Anladım da, o zaman bir şey sorulacaksa, Başkana şöyle sorarız: “Sayın Başkan, niçin yetkinizi aşınız?” deriz; bu bir sorudur.

BAŞKAN – Yasalarında değişiklik istediğini beyan etti zaten Başkan.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ama Anayasa Mahkemesinden çıkıp birtakım yerlere gönderme yaparsak, o zaman başka yetki aşımalarını tartışmaya başlarız ki konu dışına çıkarız; söylemek istediğim bu.

BAŞKAN – Sayın Başkan yasada, yasalarında düzenleme yapılması gereğini kendisi söyledi; verdiği örneklere karşılık sayın vekilimiz cevap verdi.

Şimdi Sayın Başkanı dinleyelim ve toplantımıza devam edelim.

Buyurun.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın vekillerin de sorularına kısaca cevap vermeye çalışacağım ama dedikodulara da cevap vermeyi istemiyorum, özellikle Sayın Öz’ün...

BAŞKAN – Sayın Başkan, buradaki milletvekili arkadaşlarımızın beyanları dedikodu mahiyetinde kabul edilmemelidir.

Devam edin lütfen, buyurun.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Öyle değerlendirdim efendim.

Sayın Önlü’nün sorularına geliyorum; doğu ve güneydoğuda, evet şikâyetlerimiz oldukça az. Bakınız, bizim yıllık raporumuzun 62 ile 68 arasında çok kısa süre içerisinde, 2015’te yaptığımız faaliyetler var; aynı 2014, 2013’te var. Kapasitemize rağmen biz farkındalık yönünden ben ve arkadaşlarımız özveriyle elinden geleni yapmaya çalışmıştır. Avrupa’daki birçok kurumun otuz, kırk yılları geçmiştir, bazıları yüz yılı geçmiştir.

Bu anlamda bu kurumun temel hedeflerinden bir tanesi de, ülkemizde haklar kültürünü oluşturmaktır; buna gayret ediyoruz. Bir sloganımız “Adaletle hızlı erişim”dir. Altı ayda bu işi çözüp idarelere bu işin tavsiye ve çözümünü istiyoruz. Eğer bunlar uymadığı takdirde demin sayın vekilimin de değindiği gibi çünkü bize geldikten sonra dava açma süresi duruyor, arta kalan sürede her zaman dava açma imkânı vardır. Bu kurumun hiçbir yararı olmasa dahi vermiş olduğu kararları mahkemelerde alınıyor, üç yılda bitecek bir dava bir yılda bitiyor, on yılda bitecek dava üç yılda bitiyor çünkü biz bütün, her türlü mevzuatı uluslararası olmak kaydıyla, bilgiyi, belgeyi toplayıp idarelere öyle gönderiyoruz. Dolayısıyla kurumsal anlamda farkındalık yönünden elimizden geleni yaptık; tamam, yeterli olduğunu düşünmüyoruz ve bu nedenle hedeflerimizi biraz önce zaten arz ettim. Gezici bir otobüs bile bulmaya çalışıyoruz çünkü Türkiye’de haklar kültürünün yerleşmesi için uzun yıllara ihtiyaç vardır.

Ayrıca, farkındalık yönünden Türkiye’de ben ilk kez, 2013’te kurulduğu vakit dört farklı dilde tüm valiliklere -sayın vekilim belki görmemiş olabilir- kaymakamlıklara Türkçe, Kürtçe, Arapça, İngilizce afişler gönderdim, başvuru şeyleri gönderdim. Bizim web sitemizde doğru diğer lisan yoktur, bunu da ben değerlendireceğim. O bakımdan sayın vekilime de teşekkür ederim bizi uyardığı için. Bütçe imkânları oranında, bir tercüman bulma durumunda ona da gayret edeceğiz çünkü kararlarımız hem oldukça fazla ve hem de uzun oluyor; bu, ayrı bir, takdir edersiniz ki tercümanlık kadromuzda bütçeyi gerektiren bir şey. Onun için teşekkür ederim kendilerine.

Cezaevlerine gelince; sayın vekilim, adalet, güvenlik işlerinden sorumlu kamu denetçimiz yıllardır da bu işlerle uğraşüyor, Susurluk Komisyonu Başkanlığı yapmış, İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığı yapmış olan Sayın Mehmet Elkatmış, istediği zaman, istediği saatte cezaevlerine gidiyor ziyaret ediyor. Nitekim bunlar daha önce yapıldı ve bizim yıllık raporlarımızda vardır. Her zaman için de yapılabilir.

Çok yakın bir gelecekte biz barınma merkezlerine gittik, çok yakın bir gelecekte, geçen yılın sonunda beş ayrı vilayete gitti, aynı zamanda işyurtlarını gezdi; bunu da arz etmiş olayım.

Diğer yandan efendim, İsmail Bey, sayın vekilimizin söylediğine gelince; galiba ben yanlış anlattım ve yanlış ifade ettim. Kurumsal anlamda, kanunumuzda da yazdığı üzere, kesinlikle hukuka ve hakkaniyete uygun davranmak bizim temel görevimiz. Doğru, ben eski bir yargı mensubuyum. Orada sadece şunu söyledim ben: Temel özgürlüklerle ilgili, insan haklarıyla ilgili ve kadın, çocuklarla ilgili, ayrıca dezavantajlı gruplarla ilgili uluslararası metinleri ön plana alan... Bunlar nelerdir? Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Sözleşmesi, Avrupa Siyasi ve Medeni Haklar Sözleşmesi, bunları Anayasa’nın 90’ncı maddesine öncelikle sadece yönetmeliğimde bunu getirdim. Dedim ki bu konuda: “Herhangi bir vatandaş, herhangi bir tüzelkişi de gelse buna bakabilirim.” Bunu ifade ettim; yoksa yetki gasbı yapmadım. Yönetmeliğimiz yürürlükte, bunu düşünmek bile şey yapar. Eğer böyle anlaşılırdıysa özür dilerim.

Anayasa Mahkemesi şeyine girmiyorum, biz tabii ki hukuka uymak durumundayız. Şu an yönetmeliğimiz yürürlükte, iptal davası da açılmadı. Ben sadece insan haklarını, temel hak ve özgürlükleri öncelikle; o da uluslararası metne uymasaydı Başkanlıktan geçmezdi. Ama sayın vekilim haklı, biz bunları yasa değişikliği taslağımızı da ekledik. Yüce Meclise gelirse...

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Uluslararası sözleşmeler zaten iç hukuk normu hâline dönüşmüş durumda, ona bir itirazımız yok.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – İşte, ona göre yaptık sayın vekilim.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Sunumdaki eksik ifadeden dolayı bir yanlış anlaşılma oldu.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Evet, efendim, eksik ifade, onun için özür dilerim. Aynı zamanda biz yine de bunu yasamıza yani yasa değişikliği taslağına da koyduk; onu da arz etmek isterim efendim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 14

Eğer izin verirseniz, Sayın Vekilimiz Bülent Öz, doğru, ben Washington'a gittim Türk Hava Yollarının... Benim yanımda gazeteciler vardı, başka bürokratlar da vardı; orada Washington şeyine... O zaman Yargıtay üyesiydim. Eğer bu etik olarak uygun görülüyorsa -Ben hiçbir şey düşünmedim, Türk Hava Yollarının da, baktığım ceza dairesinde davası da yoktu- onu takdire bırakıyorum. Belki daha dikkatli olmamız gerekirdi ama istihdam ediyorum bunda bir art niyet aranmasın.

Doğru, benim çocuğum masterli endüstri mühendisi, dört yıl da ARKAS'da lojistiği idare etti ve oradan ayrılması için torpil yaptım. Türk Hava Yollarında sınava girmişti hem yazılı hem sınava İngilizcesi, Almancası vardır. Özür diliyorum, çok kısa sürede yükselmiş de değildir, bugün sekizinci yılındadır. Şu an Viyana'da görevdedir. Çocuğumla benim aramda tabii ki birinci derecede bir ilişki var ama görev almasında bunda benim bir şeyim yoktur. Eğer bir bilgi, bulgunuz varsa, babası torpil yaptı, baba bunu yaptı; onu da cevaplandırmaya hazırım. Bunu da ben Sayın Komisyon Başkanının ve üyelerinin takdirine bırakıyorum.

Diğer yönden kararlarımın, ben on binlerce karar verdim, hepsinin arkasındayım. Bana bir iki tane örnek versin ben onu da tekrar cevaplandırayım. Çok şükür, birinci sınıfa ayrılmışım, Yargıtaya seçilmişim, affedersin, iki genel müdürlükte bulunmuşum. Ben verdiğim kararları evet, yanlış olabilir, eleştirebilirsiniz ama kanuna, Anayasa'ya ve sonuçta vicdani kanaatime göre verdiğimi de inanıyorum; bunu arz edeyim.

Tanınma yönünden, dediğim gibi çalışmalarımız devam etmektedir.

Sayın Sarıhan'ın sorularına gelince; efendim, biz de kurumumuzda "idareye başvuru yolu tüketilmeden"den kasıt, İYUK'un yani İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 11'inci maddesinde yazılı olduğu üzere, idare herhangi bir eylem ve işlemde bulunursa, evvela o eylem ve işlemde bulunan makama gidilir veya o makamın üstüne gidilir. O makam tarafından altmış gün içerisinde bunun cevaplandırılması gerekir; eğer cevaplarırsa, cevaplarında reddederlerse o tarihten itibaren altı ay içerisinde bize şikâyet gelebilir, hiç cevaplamazlarsa altmış gün içerisinde, nitekim İYUK'ta 11'nci maddede yazılı olduğu üzere reddetmiş sayılır ve yine bize altı aylık süre içerisinde başvuru hakkı vardır. Burada pek bir kargaşa olduğunu sanmıyorum.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Anlatım çok karmaşık, söylemek istediğim o. Tabii ki böyle olduğunu biliyorum ama yasa metni okunduğu zaman, o metni okuyarak müracaat edeceklerin anlayabileceği şekilde orada bir yalınlaştırmaya bir gereksinim olduğunu düşünüyorum. Yani tabii ki sizin söylediğiniz gibi ama maddelere atıfla hareket edildiğinde ve birkaç madde farklılıklarla bu düzenleme konulduğunda anlaşılması güç.

Benim önerim, bunun yalın, anlaşılır, net bir ifadeyle konulması; aksi hâlde bundan yararlanılamadığını görüyoruz zaten. Tabii, çok yeni, ben bu konuda haksızlık da yapmak istemem. 2013'ten bu yana bir uygulama var ama bizde ihlaller çok olduğu için size başvurunun çok olması o biraz önce temenni ettiğimiz insan hakları kültürünün, hak arama kültürünün yerleşmesine de neden olacak.

Siz bir tasarıyla çalıştığınız için bunu öneriyorum; yoksa tabii ki bu konuda esas burası, yasama karar verecek ve olgunlaştıracak.

Teşekkür ederim yani bir itiraz veya başka bir şey değil söylediğim, yalınlaştırma talebi.

KAMU BAŞDENETÇİSİ M. NİHAT ÖMEROĞLU – Sayın Vekilim, haklısınız. Bu doğrultuda da kanun metninde, yasa taslağında bir revizeye gidildi mi gidilmedi mi bilmiyorum ancak şu an Adalet Bakanlığı'nda tamamlanmış vaziyette. Eğer Sayın Bakanla görüşme imkânınız olursa efendim, bu maddeyi de bu sizin dediğiniz gibi, yani halkımızın, başvuruclarının daha net anlaşılabilir bir şekilde bir revize yönünde bir teklif götüreceğim. Eğer Meclisimize gelirse bu katkıları da inşallah sizlerden bekliyorum; onu da ben arz etmiş olayım.

Efendim, soruları cevaplandırmaya çalıştım bilmiyorum ama varsa bir şey yine arz edeyim.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Sayın Başkan, Sayın Ömeroğlu'na bir teşekkür etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Sayın Ömeroğlu, yani bulunduğunuz makam kamu vicdanı açısından önemli bir makam. O yüzden vermiş olduğum, kamuoyunda, basında geçen iddialar dedikodu değildir kesinlikle; o yüzden ben burada hatırlatma yapmak istedim. Siz de gerekli açıklıkla cevap verdiğiniz için çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Başkan, samimi açıklamalarınız için ben de teşekkür ediyorum.

Ayrıca, süresinde raporu kurumumuza getirdiğiniz, Komisyonumuza sunduğunuz için size, heyetinize ve tüm kurum çalışanlarına çok teşekkür ediyorum.

IV.- ALT KOMİSYON

1.- *Kamu Denetçiliği Kurumu 2015 yılı Faaliyet Raporu'nun incelenerek, Karma Komisyona görüş ve öneri sunmak üzere alt komisyon kurulması*

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, verimli bir toplantı, bir gündem olduğunu düşünüyorum. Daha evvelki, geçen yıllarda yapıldığı gibi bir alt komisyon kurulmasını öneriyorum.

Komisyon raporunu incelemek, Karma Komisyonun görüş ve önerilerini de ekleyerek tekrar Karma Komisyona sunmak üzere bir çalışma yapması için alt komisyon kurulmasını öneriyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, geçen dönemlerin kayıtlarına baktığımız zaman Karma Komisyon 7 kişiden oluşuyor; 4 AK PARTİ, 1 CHP, 1 HDP ve 1 MHP.

Alt komisyonda görev almak isteyen arkadaşlar varsa onların isimlerini alalım.

Buyurun Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dilekçe-İnsan Hakları Karma Komisyonu

Tarih : 04/03/2016 Saat : Kayıt: Dilekçe Stenograf : Uzman : Sayfa: 15

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Bir öneride bulunmak istiyorum: AK PARTİ Grubu adına Manisa Milletvekilimiz İsmail Bilen.

Tabii, kaç kişiden oluşacağına karar vermemiz gerekiyor; 7 kişiden mi oluşacak 9 kişiden mi oluşacak?

BAŞKAN – Efendim, daha evvel 7 kişiden kurulmuş, ben yine 7 kişiden olması gerektiği kanaatindeyim; bunu da arzu ederseniz oylayalım.

Alt komisyonunun 7 kişiden oluşmasını oylarınıza sunuyorum:

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – 9 olması hâlinde nasıl olacak?

BAŞKAN – 9 olması hâlinde; 5 AK PARTİ, 2 CHP, 1 HDP ve 1 MHP olacak.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bence 9 yapalım böylece farklı fikirler de katılmış olur.

BAŞKAN – Yani hiç fark etmez.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – 7 kişi makul gibi geliyor çünkü bir de hızlı çalışmayı düşünmemiz lazım. Alt komisyonlarda daha kontakt, daha hızlı çalışabiliriz.

BAŞKAN – Şenal Hanım, fikrinize saygı duyuyorum ama sayın vekilimin de söylediği gibi geçmiş örneklerde de düşünülmüş ki mümkün olduğu kadar az sayıda üyeye alt komisyonları çalıştırma yönünde, Mediste böyle bir teamül var. Eğer uygun görürseniz 7 kişi üzerinden oylayalım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Alt komisyonun 7 kişiden oluşması Karma Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Teklifleri alalım.

Adalet ve Kalkınma Partisi için 4 üye, CHP 1, HDP 1, MHP 1.

Buyurun efendim.

İSMAİL BİLEN (Manisa) – Adalet ve Kalkınma Partisi adına kendimi, Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı'yı, Ankara Milletvekili Jülide Sarıeroğlu'nu ve İstanbul Milletvekili Hulusi Şentürk'ü öneriyorum.

BAŞKAN – Evet, hepsine birden karar verelim.

Sayın Alican Önlü'yü yazıyoruz HDP adına.

Cumhuriyet Halk Partisi adına Şenal Hanım...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Olur.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi adına Muharrem Varlı'yı yazalım.

Biz kararı alalım, kendileri eğer değiştirmek isterlerse dilekçeyle müracaat ederler, biz de kabul ederiz.

Biraz evvel ismi geçen İsmail Bilen, Orhan Kırçalı, Jülide Sarıeroğlu, Hulusi Şentürk, Alican Önlü ve Muharrem Varlı ve Şenal Sarıhan'ı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir adım daha ileri gitmeyi arzu ederim, 7 Mart 2016 Pazartesi günü alt komisyonun –tabii kendi aranızda toplanıp Başkanını seçeceksiniz- toplanmasını ve 21 Mart tarihine kadar da raporu hazırlayıp tekrar Karma Komisyona sunmasını uygun görüyorum sizler için de uygunsu.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sayın Vekilim, Hem 8 Mart etkinlikleri hem bütçe görüşmeleri nedeniyle o tarihten sonraki bir tarih olabilir. 8 Mart etkinliklerimiz var, Ankara dışındayım o tarihlerde. Katılmak da çok isterim doğal olarak.

BAŞKAN – Katınız da çok olur eminim.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Aynı zamanda bütçe görüşmeleri de var. 7'sinden sonraki bir tarih olabilirse... Yarın da Samsun'dayım yine 8 Mart etkinliği...

BAŞKAN – İlk toplantıda sadece Başkan seçilecek, problem değil.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pazar günü olabilir.

BAŞKAN – Onu kendi aranızda belirleyin o zaman.

Pazar günü uygun mu sizin için?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pazar günü uygun, evet.

BAŞKAN – Şimdi, kanunda "Mart sonuna kadar rapor sunulur." deniliyor.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Biliyorum.

BAŞKAN – Kesin hüküm değil, yaptırımı yok ama biz de ritüellere uyalım diye düşünüyoruz. Onun için bu tarihleri belirledim.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Tamam, pazar olabilir.

BAŞKAN – Pazar günü alt komisyon toplanıyor, 21 Mart'a kadar da raporunu veriyor.

Toplantı gündemimiz tamamlanmıştır.

Bir sonraki toplantı günü ve saati Başkanlığımızca duyurulacaktır.

Önümüzdeki toplantıda görüşmek üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 11.34